

Välkommen till Ekopark **Ridö** – **Sundbyholms-** **arkipelagen** och Sveaskog

Ekopark Ridö – Sundbyholmsarkipelagen ligger i Mälarens västra del strax utanför Västerås. Ekoparken består av 70 öar och är en del av ett större naturreservat som omfattar 160 öar. Unikt för området är de stora ädellövskogsområdena med gamla träd, den rika fågelfaunan och den särpräglade förekomsten av vedlevande insekter på lövträd. Ett tiotal insektsarter har sin enda kända förekomst i Sverige här.

För att bevara och utveckla områdets natur- och kulturvärden har Sveaskog valt att göra Ridö – Sundbyholmsarkipelagen till ekopark.

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människan

Sveaskogs ekoparker är stora sammanhängande landskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. Här arbetar vi för att bevara, återskapa och utveckla höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. Skogsbruk bedrivs i de flesta ekoparker, men anpassas till områdets natur- och kulturvärden. Ekologiska värden styr över ekonomiska och samtidigt sätts skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande i centrum. Sveaskog utvecklar sammanlagt 36 ekoparker runt om i landet. Tillsammans med Skogsstyrelsen tecknar vi särskilda naturvårdsavtal för samtliga ekoparker, som säkrar ett långsiktigt skydd för natur- och kulturvärden. Ekopark Ridö – Sundbyholmsarkipelagen invigdes 2005 och blev vår elfte ekopark.

Ekoparken bevarar och förändrar

För att bevara och utveckla den biologiska mångfalden krävs flera olika metoder – från aktiv skötsel till orördhet. Många hotade svenska arter är beroende av lövträd och därför kommer en viktig skötselåtgärd i Ekopark Ridö – Sundbyholmsarkipelagen vara att öka andelen lövskog. Barrträd, framför allt gran, kommer tas bort på vissa platser till förmån för lövträden. Många lövträd, bl.a. gamla grova ekar, riskerar att dö när granar omringar dem och skuggar deras kronor. En annan naturvårdsåtgärd är att på vissa ställen avverka rena barrskogar utan höga naturvärden. Det ger plats för nya lövträd som på sikt får mycket högre naturvärden än den tidigare barrskogen. Även bete kommer att tillämpas på utvalda områden för att bevara och återskapa ängsmiljöer.

Naturvårdssatsningen i ekoparken			
Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2005	Restaurering	I framtiden
Ädellövnaturskog	12 %	24 %	36 %
Lövnaturskog (med inslag av ädellövträd)	9 %	39 %	48 %
Lövik barnnaturskog	3 %	5 %	8 %
Barnnaturskog	2 %	6 %	8 %
Summa	26 %	74 %	100 %
Skog utan höga naturvärden, inklusive produktionsskog	74 %	-74 %	0 %

Ekoparkens landareal omfattar 1183 ha varav produktiv skogsmark utgör 863 hektar. I framtiden kommer andelen skog med höga naturvärden vara 100 procent.

Lövsöksrika områden

Ekoparken är ett av Sveriges mest lövsöksrika områden och domineras av trädslagen ek, alm, lind, al och björk. De lövrika lundområdena är botaniskt ofta mycket rika med ett stort inslag av sydliga lövsöksväxter, såsom myskmadra, mistel, skogsbingel och tandrot. Misteln har en av sina nordligaste och rikaste förekomster i arkipelagen. Området äger också en artrik och synnerligen intressant svampflora.

Många spännande djur

Arkipelagen erbjuder även djurlivet en bra miljö. Däggdjursfaunan är artrik och omväxlande och viltpopulationerna anmärkningsvärt individrika. Betingelserna för fladdermöss är mycket goda, bland annat genom rikedomen på äldre och ihåliga lövträd.

Fiskgjusen och andra fåglar

Inom arkipelagen finns ett 100-tal häckande fågelarter, varav många är bundna till lövskog och vassområden. Till dessa hör bland annat skogsduva, näktergal, stjärtmes, stenknäck brunand, grågås och brun kärnhök.

Här finns även en av Europas tätaste fiskgjusepopulationer. Fiskgjusen (se omslagsbilden), som är en karaktärsart för ekoparken, är en stor rovfågel som lever av fisk som den störtdyker efter i sjöar och havsvikar.

Intressanta insekter

Ögruppen har en rik förekomst av vedinsekter. Många arter har här sin nordligaste utpost i hela världen och är att anse som reliktpopulationer från en svunnen värmetid. Ett tiotal insektsarter har inom arkipelagen sin enda kända förekomst i Sverige. Hävden av ängar, betesmarker och annan jordbruksmark har en avgörande betydelse för den biologiska mångfalden i området. Om hävden försvagas trängs de hävdberoende arterna tillbaka av högvuxna gräs och örter, efterhand också av buskar och träd, vilket medför att den biologiska mångfalden minskar.

Jakt

Området har under de senaste 100 åren inte varit föremål för någon målinriktad viltförvaltning. Jakten har skötts av en på Ridön bosatt skogvaktare som tog hjälp av bönderna. Med den intensiva djurhållning som fanns förr var konkurrensen stor även i skogen vilket också höll viltstammarna nere.

Idag ser situationen annorlunda ut och rådjursstammen på Ridön är på en både kvalitativ och kvantitativ hög nivå.

Levande historia

Människor har under århundraden påverkat landskapet på Ridön och de omkringliggande öarna. Enligt dokument som berättar om ägoförhållandena på Ridön kan man se att området varit befolkat sedan 1200-talet. Vid förra sekelskiftet var antalet bofasta i arkipelagen 200. Idag är det huvudsakligen sommarstugeägare, som bor i området.

Under 1600-talet fanns även varvet Ridö skeppsgård som var ägt av kronan. År 1613 påbörjades byggandet av ett regalskepp beställt av Hans Majestät Konungen. Det färdiga skeppet fick namnet Riksnyckeln.

Friluftsliv

Ekoparken erbjuder många möjligheter till friluftsliv. Ridön som är den största av öarna i arkipelagen saknar bilar vilket gör den exemplarisk för att vandra eller cykla på. Till Ridön kommer man lätt med egen båt eller med färja som avgår från Västerås hamn och Sundbyholm (Rederi Mälarstaden, rederimalarstaden.se, 021-13 51 71). Vid besök med egen båt rekommenderas Lastuddens brygga på norra sidan eller Ormhälls brygga på västra sidan.

Naturreservat

Ekopark Ridö – Sundbyholmsarkipelagen är en del av naturreservatet Ridö – Sundbyholmsarkipelagen. Området avsattes som naturreservat i december 1984 och förvaltas av Västmanlands och Södermanlands länsstyrelser. Ekoparken omfattar 65 procent av naturreservatet areal och förvaltas av Sveaskog.

Ridö har en levande historia

Bastardsvärmare

Mistel

Fika i det fria

Lindgren

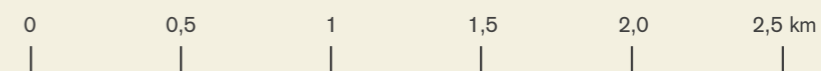
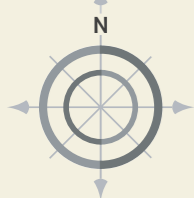

Ta Havsörnen till ekoparken

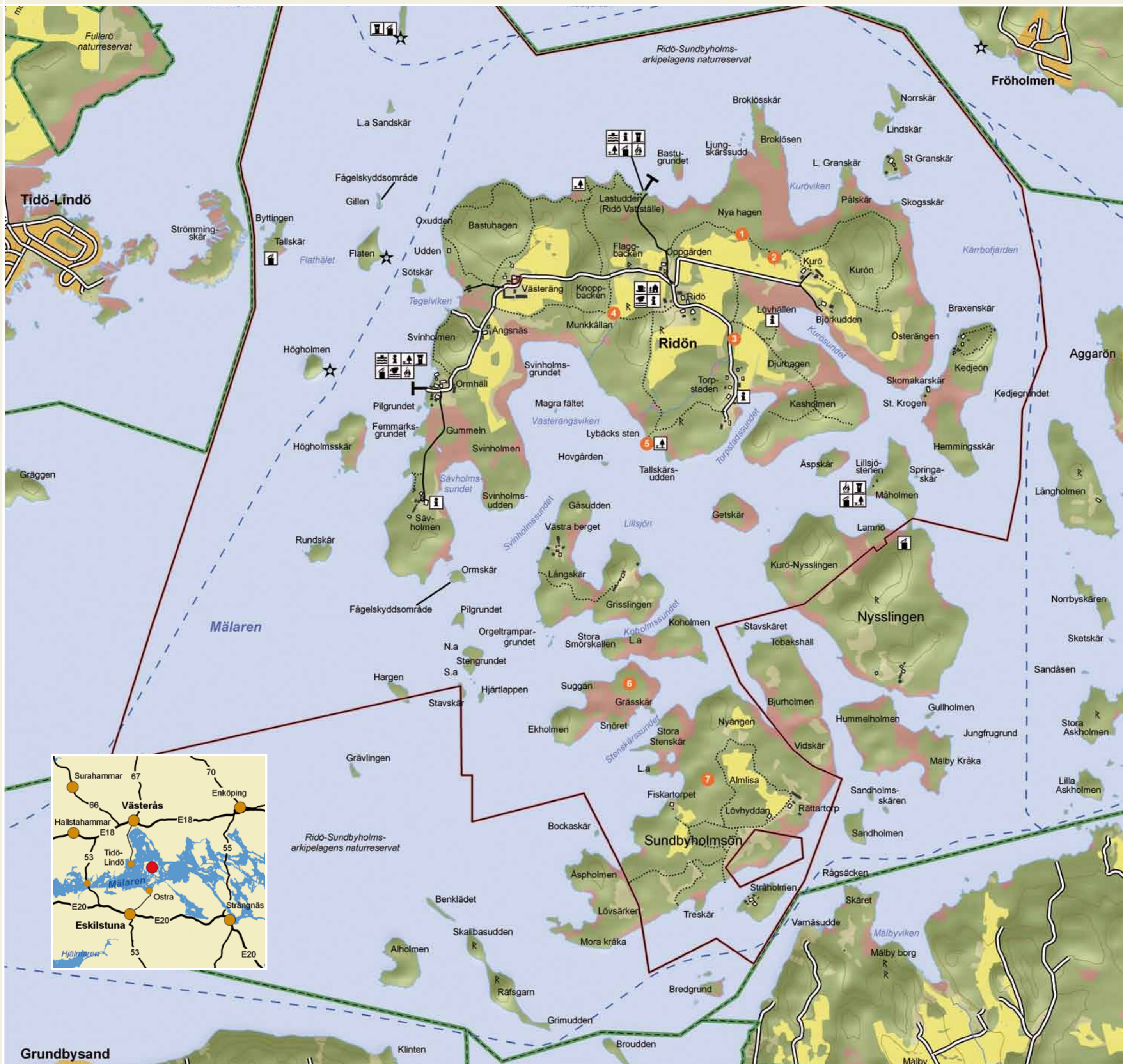

Svavelticka

Ekopark **Ridö – Sundbyholmsarkipelagen**

- Information om ekoparken
- Rastbord
- Vandrarhem
- Dricksvatten
- Café
- Eldplats
- Fornminne
- Soptunna
- Torrpass
- Brygga för fritidsbåtar
- Färja
- Fyr
- Sevärdhet
- Skogsmark
- Åkermark
- Öppen mark
- Vass/sankmark
- Vatten
- Ekoparksgrens
- Naturreservat
- Sämre väg
- Bättre väg
- Enskild väg
- Gångstig
- Vattendrag
- Farled
- Höjdkurva

© Lantmäteriet. Ärende nr MS2008/07842.

Sevärdheter

- 1 Lövängen** är en träd- och buskbärande slätteräng med anor från 1600-talet. Här har hävden, det vill säga nyttjande, i form av till exempel slåtter och betning en lång historia. Med rätt skötsel upprätthålls en mycket rik kärlväxtflora i den här typen av miljö.
- 2 Enbeståndet** är ekoparkens enda riktiga enebacke, känd för sin artrikedom av kärlväxter. Enen är världens mest spridda barrträd. Den trivs på torra marker där det finns mycket ljus men den växer långsamt. Enen kan bli uppemot 1000 år.
- 3 Gamla ekar** finns det gott om i ekoparken, en del ända upp till 350 år. Eken blev gynnad i området då den användes till att bygga skepp. Ekens ved har länge varit uppskattad av människan för sin hårdhet och motståndskraft.
- 4 Munkkällan** är en fornnminnesmärkt grop som utgör resterna av en källa. Enligt muntliga berättelser skall munkarna ha hämtat vatten här. Säg-

nen säger även att man på Gustav Vasas tid skall ha gömt kyrkans dyrbarheter på okänd plats i närheten av källan.

- 5 Lybäcks sten** är en stor sten som ligger i vattenbrynet. På stenen, som är fornnminnesmärkt, har hög- och lågvattenmärken ristats in som visar Mälarens tidigare vattenståndsfuktuationer. Dessa markeringar härrör sannolikt från 1600-talet. Enligt hörsägen låg det troligen ett skeppsvarv här på 1600-talet där skeppet Riksnickeln är byggt.
- 6 Misteln** förekommer rikligt på t.ex. Ekholmen. Den växer framförallt på lind och lönn men andra lövträd kan också vara värd för mistlar, dock inte på ek i vårt land. Misteln är Sveriges enda trädlevande parasit.
- 7 Almiskogarna** på t.ex. Sundbyholmsön är värda ett besök. Almen är ett stort träd som kan bli upp till 30 meter högt. Kronan är vid och huvudgrenarna är kraftiga och uppåtrivande med hängande eller utåtböjda spetsar. Alm hör till ädellövs-kogens flora och är således vanligast i södra Sverige.

Nötkreatur på bete